

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentis Jesu Christi Dei-Hominis

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1723

VD18 80217931

Consultatio VII. De Consolatione illorum, qui profitentur Religionem
Christianam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45509

ram, ut obeat officium Salvatoris hominum; excogitare poteritis nullum, qui magis congrua, magisque efficacia arripere possit media, quam arripuerit Christus Jesus, ad expellendum e mundo peccatum, ad liberandum homines à servitute vitiorum, & pravorum affectuum, ad deducendum illos cum securitate in viam salutis; & unico verbo ad reparandum perfectissimè omnes ruinas, quas natura subiit humana per lapsum primi hominis: Et consequenter, absque eo, quòd vosmet ipsos decipiatis, imaginari non potestis verbis, alium expectandum esse Messiam.

Duo Rabbini, qui audiebant hæc omnia, probè videbant, illa esse tam rationi congrua, tamque plausu digna, ut non haberent, quod contradicerent: nihilominus, quia præoccupati erant aversione horrendà, quam omnes in-

felicitis istius nationis homines nunquam non sentiunt & fovent in corde suo contra Christum Jesum, cujus solum nomen ipsis est intolerabile, nullum exhiberunt signum, omnes has tam efficaces rationes vel minimum quid commotionis reliquisse in cordibus suis; nisi quòd eandem conceperint animo curiositatem, quam sapientes Areopagi conceperunt prædicante ipsis sancto Paulo resurrectionem mortuorum, quæ ipsis res erat inaudita, quamque æstimabant impossibilem: citrà id, quòd vel approbarent, vel damnarent, dixerunt illi: Audiemus te de hoc iterum. Hi quoque demonstrarent nobis desiderium aliam hac super re instituendi Consultationem: promissio desuper est facta, diesque determinatus, & Consultatio fuit sequens.

CONSULTATIO VII.

De Consolatione illorum, qui profitentur Religionem Christianam.

Differentia inter cæcitatem corporalem & spiritualem.

Quid prodest cæco portare in manibus facem? alios quidem illuminare potest, sed seipsum illuminare non potest. Cæcitas spiritualis in hoc pejus habet, quam corporalis, quòd ille, qui cæcus est corpore, bene id nôrit; cæci-

tas ipsius & tenebræ extorquent ipsi gemitus; sed ille, qui cæcus est spiritu, non novit, nec cernit illud, adeoque non conqueritur, sed potius suam amat cæcitatem, hancque credit ingentem esse lucem: Et hoc cæcitatibus ipsius est summa miseria.

Ecce

2. Cor. 3.

Ecce tibi statum miserabilem, quò omnes premuntur Judæi: hinc exprobrabat illis sanctus Paulus, quòd velamen positum haberent super cor suum, quo impediabantur, ne viderent veritatem, quam legebant in Scripturis veteris Testamenti, concernentibus Christum Jesum, illisque luculenter demonstrantibus, ipsum esse Messiam promissum: Dum dicebat illis, quòd haberent velamen, demonstrabat ipsis, quòd essent cæci; dum inquebat, quòd positum id haberent super cor, exprobrabat ipsis suam præterviam; quòdque, si tenebras habeant in intellectu, majorem adhuc habeant in voluntate.

Nihilominus consultò DEUS conservat hunc populum per univèrsam orbem dispersum, portantem in manibus suis Scripturas veteris Testamenti, ubi Messias prædicitur, promittitur, depingitur. Tenent illi hos libros apertos, quos monstrant omnibus hominibus, ut videant in illis veritatem, quam ipsimet non vident ibi. Hi sunt cæci, qui in manibus suis portant faces ad illuminandum univèrsam mundum, dum interim ipsi persistunt in cæcitate sua.

Judæi sunt cæci, portantes facem ad illuminandos alios.

Nostri Legis Doctores, qui optimè se præparaverant, ad propugnandas egregie partes suas in hac Consultatione, instructi erant

plurimis textibus, è libris Prophetarum depromptis, qui loquebantur nonnisi de excellentiis, de divitiis, de potentia, de gloria, de Majestate formidanda Messie, putantes, se clarè videre ex his testimoniis, quòd Jesus Christus esse non posset verus DEUS eoquòd ejusmodi nil visum & conspectum fuerit in ipsius persona. Sed cum bonus noster Ecclesiasticus non citasset ipsis æquè ingentem numerum aliorum textuum, ex eisdem Prophetis depromptorum, qui nonnisi loquebantur de paupertate, de humiliatione, de dolore, de persecutione, de patientia & morte Messie, & de repudiatione ipsius, à populo suo facienda, quæ omnia manifestè videbantur in Christo Jesu, urgebat illos ad sibi dicendum, an crederent, quòd omnes hi textus, qui videbantur ita oppositi, æqualis essent inter se, ac ejusdem omninò veritatis.

Fateri cogebantur, se apparentibus hisce Scripturarum suarum contradictionibus intricari, nec videre, quomodò evolvere se possint! Nihilominus, reponit Ecclesiasticus, cum omnes æquali ratione divinæ sint Scripturæ, & à Spiritu Dei, qui veritas est, dictatæ, pari ratione ipsas veras esse oportet: vos modum illas conciliandi non videtis, quia oculos aperire non vultis, ut videatis veritatem; hoc obdurationis velum, quod vestro

Non possunt esse veræ contradictiones in sacra Scriptura.

vestro impositum circumfertis cordi, ab eo vos impedit. Verum, si modò prompto animo cognoscere vultis veritatem, absque difficultate ostendam vobis, quomodò omnes Scripturæ, ubi ali-

qua apparet oppositio, mirum in modum convenient, ad demonstrandum nobis manifestissimè, quòd verus Messias sit Christus JESUS.

ARGUMENTUM.

Quòd apparentes Scripturæ contradictiones pulcherrimè convenient ad ostendendum nobis, Christum JESUM verum esse Messiam.

ARTICULUS I.

Contradictio, ut ajunt Philosophi, est affirmatio & negatio ejusdem de eodem, eodem tempore, & eadem ratione. Juxta hanc regulam omnia plena sunt contradictionibus impossibilibus in Scripturâ, quando fit sermo de Messia, pro iis, qui nil distinguunt in ipsius Persona, quique textus Scripturæ in eodem accipere volunt sensu.

Regulæ ad conciliandos omnes Scripturæ textus, qui contradictioni videntur.

Sed distinguendum est inter duos adventus Messie promissi, unum, quo jam advenit ad salvandos homines, & alterum, quo adveniet ad homines judicandos: agnoscendæ sunt duæ naturæ in ipsius persona, una divina, & altera humana; indagandi sunt duo sensus in textibus sacre Scripturæ, unus materialis & alter spiritualis. Etposito indubitato hoc principio, omnes apparentes contradictiones, quas complectitur Scriptura, pulchram constituunt harmoniam, & mirificè conveniunt, ad demonstrandum nobis, quòd

omnia, quæ promissa & prænuntiata sunt de Messia, adimpleta sint, & singulatim verificata in persona Christi JESU.

Talia asseruntur de Messia, ut ^{applicatio} spectare non possint, nisi ad harum ^{regu-} ^{larum,} Deum; alia dicuntur de illo, quæ non convenient nisi homini: oportet igitur ipsum esse utrumque, & affirmandum, quòd verus Messias sit Deus-Homo & Homo-Deus. Attribuuntur ipsi excellentiæ divinæ; hæ igitur non sunt excellentiæ temporales & visibiles, cum excellentiæ Dei æternæ sint & invisibiles: attribuuntur ipsi etiam vilitates ac infirmitates velut novissimo hominum; siquidem describitur pauper ac nudus, persecutionibus oppressus, colaphis cæsus, contemptus, velut terræ vermiculus, ductusq; ad mortem quasi agnus. Ecce ergò quæ spectanda & expectanda nobis sint in ipsius persona, & nullatenus prærogativæ temporales, quæ cum illis sunt incompatibiles. Affirmantur de ipso

D d

ipso

ipso talia, quæ manifestè sunt falsa, si sumantur materialiter & juxta quod sonat litera; sicut quòd Deus collocaverit ipsum à dextris suis; cùm Deus non sit corpus, quod dexteram habeat vel sinistram: oportet ergò illa vera esse in sensu spiritali, & fatendum, duos esse sensus in Scriptura. Enuntiant Prophetæ venturum ipsum formidanda cum majestate, in sono tubæ, & congregaturum omnes homines ante tribunal suum, ad pronuntiandum in eos sententiam æternam, velut ipsorum judicem: asseverant autem & contrarium, quòd venturus sit tam blandè, quasi foret ros decidens in vellus, absque eo, quòd ullum excitet rumorem, & quòd aliquis id percipiat: necessario igitur distinguendi sunt duo ipsius adventus, unus ad salvandum homines, alter ad homines judicandos; primus in dulcore, ad exhibendam misericordiam, secundus in rigore, ad exequendum justitiam.

Quomodo
omnia, quæ
scripta sunt de
Messia, verifi-
cata sunt in
Christo Jesu.

Hoc posito, jam quero ex vobis, vos Legis Doctores: Quid asserere potestis ex omni eo, quòd exaratum est in Lege & in Prophetis de Messia, quòd verificatum vobis non demonstram sigillatim & in singula capita, de Persona Christi Jesu? Omnia illa, quæ concernunt potentiam & excellentias divinas, velut remittere peccata hominum, adorari ab omnibus nationibus mundi, conveniunt ipsi, quia Deus est: Omnia illa, quæ

concernunt humiliationes ærumnas, mortem & summam annihilationem, conveniunt ipsi quia homo est. Omnia illa, quæ spectant ad formidabilem illam potentiam & splendidam majestatem, quæcum Messiam venturum prænuntiârunt Prophetæ, congruunt illi, quia venturus est judicare vivos & mortuos in fine sæculorum: & omnia ea, quæ spectant ad summam illam mansuetudinem, quæ prædixerunt ipsum descensurum in terram, congruunt ipsi, quia ingressus est mundum imperceptibiliter in silentio noctis.

Promissum est, venturum Messiam ad liberandum populum suum à servitute inimicorum suorum. Hoc fecit Jesus Christus. Ipse enim liberavit homines à tyrannide peccatorum, quæ maximos animarum agunt inimicos. Promissum est, ipsum suos locupletaturum, omnique repleturum felicitatum genere. Jesus Christus hoc fecit: ipse enim consignavit ipsis possessionem omnium thesaurorum gratiarum suarum, omniumque meritorum suorum, illisque procuravit æterna bona gloriæ, quorum possessio minima infinita ratione antecellit cuncta mundi imperia. Prænuntiatum est, regnum Messia futurum æternum; prænuntiatum est quoque, ipsum moriturum: Et ambo verificata sunt in Jesu Christo: Nam regnum ipsius durat & durabit in æternum; &

mors

mors ipsius tam vera est, ut abnuere ipsam non possitis. Unico verbo, perscrutamini omnes veteris Testamenti Scripturas de Messia loquentes, nec unicum solum invenietis textum, qui non clarè depingat JESUM Christum, vel secundum suam divinitatem, vel secundum humanitatem; vel in primo, vel in secundo adventu suo; vel penes exspoliationem corporalem, vel penes divitias spirituales.

Quando per impossibile expectandus foret alius Messias, totus deberet esse talis, qualis est Christus JESUS.

Plus adhuc dico, quòd si per suppositionem, quæ non est, expectandus foret aliud Messias, necessariò talis esse deberet, qualis est JESUS Christus: aliàs impossibile foret in ipsius Persona verificare ea omnia, quæ annotata & prænuntiata sunt de ipso in Scripturis. Et insuper adhuc dico, quòd impossibile sit venire unquam alium, in quo verificari possit id, quod totum manifestum est, & ad oculum patet in Christo Jesu: siquidem is amplius non veniret in tempore, quod nuntiaturum est à Prophetis; & populus Judæorum, & totus mundus non amplius est in Scripturis declarato & expresso, quando nominatim designarunt tempus adventus Messie.

Nonne ergò erratis, ô Judæi, dum alium expectatis? An expectatis Messiam plenum magnificentiâ, potentiâ & majestate, venturum ad vos formidanda cum potestate & gloria? Ita vide-

bitis, illum; sed hic erit ipsemet Christus JESUS, qui venturus est judicare omnes homines in fine sæculorum, & severissimâ condempnaturus justitiâ eos, qui misericordie suæ clementiam, in primo adventu suo ipsis oblatam noluerunt accipere.

Noluitis acceptare JESUM Christum pro vestro Messia, quòd apparuerit vobis pauper, contemptus, & ærumnis oppressus. Si non tolerasset hæc omnia ex amore erga vos, sed vixisset in splendore, in honore, in voluptatibus, minorem habuisset causam acceptandi illum, minorèque obligationem ipsum amandi; potuisset enim dicere: quid fecit, aut quid passus est, ut meam mereatur gratitudinem? Jam ubi est cor vestrum, dum dicitis: Contemno ipsum, quia omnis generis contemptus subiit amore mei; repudio ipsum, & non agnosco pro Redemptore meo, quia magis amavit me propriâ vitâ suâ, mortemque in cruce pati voluit, ut meæ vitam daret animæ: certè enim majorem rationem non habetis, quæ vos urgeat ad contemnendum ipsum quàm ipsius paupertatem, ipsius contemptum ac mortem, quibus se subdidit, ut officium obiret Redemptoris hominum, & hoc potius est, quòd acriores vobis addere deberet stimulos ad ipsum agnoscendum, ac majori prosequendum honore. Nonne tam

Argumentum
efficax contra
Judæos.

vecors confundat vos ingrati-
tudo?

Judæus nul-
lam habet po-
sitivam ratio-
nem, quòd
Messias non-
dùm adven-
sit.

Verum non assentior, ipsum
hæc omnia passum esse amore
mei replicabat Rabbinorum u-
nus: siquidem arctè semper teneo
vestrum Jesum Christum non es-
se verum Messiam, quia Messias
nobis promissus, quemque exspe-
ctamus, nondùm advenit. Quam
certitudinem de hoc habes, repo-
nit ipsi Ecclesiasticus? Nonnè ex-
dem Scriptura, quæ tibi promit-
tunt ipsum venturum, tibi quo-
que affirmant, ipsum jam adve-
nisse? an unicum reperias textum
in omnibus veteris Testamenti li-
bris, qui monstret tibi nondùm
advenisse Patribus tuis promis-
sum Messiam, quique tanta cum
certitudine te assurect, ut dicere
possis: Ecce tibi, cui absque me-
tu innititur fides mea & spes salu-
tis meæ. Quæso te per Deum,
pondera benè discursum, quem
desuper efformo tibi.

Efficax discursus
contra Judæos, qui eti-
am certificat
fidem Christi-
ani.

Si Lex Moysis, quam profiteris,
esset veritas; deberet ipsa semper
durare; nam veritas manet in æ-
ternum, & nunquam mutari de-
beret. Sed probe nôsti, ipsam
non esse datam, ut semper duret,
ipsamque mutari debere, eoquòd
promittat aliud, quàm ipsa sit: ergo
vel jam mutata est, vel adhuc
mutabitur; hoc est omninò in-
dubitatum. An adhæreas huic le-
gi, velut rei, quæ nunquam de-
beat mutari? an mundus semper
erit in figuris, quin unquam vi-

deat veritatem? an usque in fi-
nem sæculorum persistes in pro-
missis & expectationibus, citra
id, quòd unquam obtineas opus?
Dicis, non: Certus sum, mutan-
dam esse legem meam, & exspe-
cto omnium figurarum finem,
quando videbimus veritatem,
quam non solum exspecto, sed
etiam desidero. Ille, qui promissa
tenet magnæ cujusdam felicitatis,
magis sollicitus est de obtinendo
fine, quàm de duratione promif-
sionis sibi factæ; & maximum
ipsius est desiderium videndi ces-
sare ipsam, ut possidere, quòd
exspectat, liceat bonum.

Sed quando expectabitis hoc?
Nonnè vides te ita amare tuas fi-
guras, tuasque promissiones, ut iis
semper affixus hæreas, etiam
postquam præteriêre? Nam à
quo tempore dat Deus vobis am-
plius nec figuras, nec promissa?
Quamdiu durare illas voluit,
conservavit ipsas, adjiciens idem
figuras figuris, promissa
promissis, excitans propterea
cunctis sæculis aliquos vel Pro-
phetas, vel sacros Scriptores, us-
que ad tempora adventus Messia
promissi, ubi milit Prophetarum
maximum, S. Joannem Bapti-
stam, celebrem illum Præcurso-
rem à Vate Malachia prædictum:
Ecce ego mitto Angelum meum, & præ- Malach. 3.
parabit viam ante faciem meam. Et hic
non solum vaticinatus est, & pro-
misit Messiam sicut alii Prophe-
tæ; sed ostendit illum præsentem
& mon-

& monstravit digito Synagogæ populo, dicens ipsis: *Ecce Agnus DEI, ecce qui tollit peccata mundi.*

Quare Judæi non habeant istis nec figuras, nec Prophetias, amplius Prophetas.

Ex hoc tempore, elapsis jam mille septingentis annis, sub quorum decursu non amplius receptis nec figuris, nec Prophetias, nec promissiones, omnes vestri Scriptores tacent, omnes vestri Vates obmutuerunt, omnes vestra promissiones novis promissionibus non confirmantur. Quid sibi hoc innuit? nisi quod desinat promissio, ubi jam datum est, quod promittebatur; quodque figura & umbræ dispareant, ubi primum præfens est veritas; opusque Prophetis non sit amplius ad prænuntiandas res vel futuras, cum ultimus, qui illas vidit, dixerit: *Ecce tibi præsentis illas!* Quomodo ergo adhuc inhiare potestis vestris promissis, vestris

figuris, quæ procul absunt, probè videntes, Deum ipsas amplius non conservare, ipsas evanuisse ad adventum Jesu Christi, ipsaq; à longo tempore jam præterisse?

Doctores Judæus, qui audiebat hæc omnia, probè videbat, se non habere, quod congruè responderet; nihilominus proterve adhuc dicebat, se omnibus his non persuaderi; quodque, si omnibus his, quæ sibi dicta sunt, assentiretur, hæc omnia nondum concludunt, Jesum Christum verum esse Messiam in lege promissum. Oportet igitur, inquit Ecclesiasticus, me novam tibi exhibere demonstrationem, sed tam luculentam, ut, si non profuerit ad te illuminandum, saltem tibi effosura sit oculos, teque magis adhuc cæcum redditura.

ARGUMENTUM.

Quod si Jesus Christus non esset verus Messias & proprius Filius DEI, sequeretur exin DEum nullum esse.

ARTICULUS II.

PROBè novi, veritates fidei non tam facile recipi ab intellectu alicujus infidelis, cum magnitudo ipsarum longè excedat parvitatem rationis ipsius naturalis; sed probè quoque novi, ipsas non posse omnino ab eadem repudiari, cum bona ratio maximam cum veritate habeat sympathiam. Non leve est comòdum inquirenti veritatem, dirigere se in

hac inquisitione sanâ & bonâ ratione, quæ recta studeat incedere, quæ in nullo defleat ad finistram, quæ oderit simulationes ac figmenta, quæ nullo præoccupari se sinat impetu cæco, quæque libenter cedat veritati, ubi cognoverit illam. Non nisi unicam hanc dispositionem exoptarem cuicunque ratione prædito, circa argumentum, quod hic propono: quod nimirum inquireat veritatem,

D d 3

ritatem,

veritatem, non ut oppugnet illam velut oppositam opinioni, quâ jam præoccupatus est, sed ut illam amplectatur, si invenerit conformem sanæ menti. Adnitar, ut clarè hanc illi demonstrarem, cui spero, quòd infallibiliter suum sit adjecturus calculum.

Nullus unquam hominum dixit esse se Filium Dei, excepto JESU Christo.

Nunquam nec aliquis hominum, quantum legi, nec quispiam Angelorum dixit, solum se esse verum Filium Dei, excepto CHRISTO JESU: sed ipse expressè hoc dixit in Evangelio, & dixit in occasione, ubi clarè oportebat ipsum loqui, nempe in ipso actu criminalis judicii circa se formandi, ubi judex interrogabat illum, ad extorquendam è proprio ore ipsius veritatem. Postquam locutus is fuerat sublimi valdè ratione de Patre suo æterno, hanc inde Judex trahit consequentiam: *Tu ergò es Filius Dei? an ergò vis dicere per hoc, te Filium Dei esse? Et ipse clarè confirmavit illis magnam hanc veritatem: Vos dicitis, quia Filius Dei sum: Et ob sinceram hanc confessionem, mortis in eam tulerunt sententiam: Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit. Et antehac eandem ob causam voluerunt ipsum lapidare: Lapidamus te, quia tu homo cum sis, facis teipsum DEUM; ita ut dubium non sit, quin declaraverit semetipsum verum Filium Dei.*

Ultra adhuc progressus est; siquidem non tantum attribuit sibi

nomen DEI; sed assumpsit sibi quoque potentiam & auctoritatem supremam: siquidem immutavit ipse ipsam religionis essentiam, quam dederat Deus Judæis, abolendò sacrificia & omnes caremonias legales, quas Deus observari præceperat sub pœna mortis; & ipsemet aliud instituit sacrificium, & alium religionis cultum, alia dans præcepta, alia instituens Sacramenta, aliudque Sacerdotium; & hæc omnia ex propria sua auctoritate: dimisit peccata hominum; promisit illis vitam æternam, præcepit dæmonibus exire ab obsessis, quin aliò, quàm suò, id faceret nomine; quæ omnia nonnisi soli & vero conveniunt DEO. Certum igitur est, quòd sibi attribueret divinitatem; manifestum hoc est, & absque contradictione.

Verum si machinatus id est contra veritatem, iniquus & tyrannicus usurpator est divinitatis; quanta blasphemia, quam execrandum scelus, quam horribile facinus! Nonnè foret sceleratissimus, & maximus qui unquam fuerit, vel esse possit Dei inimicus? Lucifer rex dæmonum ejusmodi nihil est molitus; siquidem non anhelavit ipse esse Deus, sed solummodò similis Deo: Omnes in inferno damnati nunquam consimili se obstrinxerunt facinore; siquidem totum ipsorum scelus erat in hoc, quòd vel ignoraverint, vel contempserint divinitatem.

JESUS CHRISTUS
usus est potestate absoluta,
nonnisi spectante ad
Deum.

Si JESUS CHRISTUS non esset
verus Filius
Dei, maximus
omnium foret
inimicus
Dei,

nitatem; sed nunquam sibi ipsam usurpârunt. Unicô verbô, philo-
phamini, discurrete, indagate,
quantum volueritis, nihil magis
monstruosum, nihil magis exe-
crandum subire potest cogitatio-
nes vel hominum, vel diabolo-
rum, quàm iniquè usurpare, quàm
sibi attribuere divinitatem.

Jam quæro: Si JESUS CHRISTUS
fuit tam magnus, tamque exe-
crandus Dei inimicus, quomodo
duxit vitam adeò sanctam, adeò
innocentem, ut maximos suos in-
vitaverit & exstimulaverit inimi-
cos ad exprobrandum sibi pecca-
tum vel minimum? *Quis ex vobis*
arguet me de peccato? Et unde venit,
quòd, postquam accuratissimâ
trutinâ examinârunt ipsius tum
dicta, tum facta, aliud objicere
ipsi non potuerint, nisi quòd dixe-
rit se Filium Dei, & talia machi-
natus sit opera, quæ non nisi Deo
conveniunt. Quæ nova justitiæ
forma est hæc, ubi Deus solùm
committit crimen, & crimen
committens nullius est reus,
nisi quòd sit Deus?

Quæro iterum: Si JESUS CHRIS-
TUS non fuisset nisi abyssus pluri-
mùm execrandæ malitiæ, iniquè
sibi usurpans divinitatem; unde
tanta hausit bona, quæ contulit
mundo? unde proficiscitur hæc
lex tam sancta, quam dedit no-
bis? perfectio tam sublimis,
quam suavitatis nobis? hæc sensa de
divinitate tam eximia, quæ inspi-
ravit nobis. Si cognoscitur arbor

ex fructu suo; an mala erat arbor
illa, ex qua hosce collegimus fru-
ctus? Homo malus proferre non
potest nisi malum è malo thesau-
ro cordis sui: si fuisset ipse scele-
ratorum sceleratissimus, quas
non morum depravationes in-
venisset? quas non morum de-
pravationes invenisset? quas
non injurias, quos non despe-
ctus veri DEI, cujus palma-
ris fuerat inimicus, non exco-
gitasset?

Sed quæro adhuc: si tam faci-
norosus fuerat; eccur facinorosus
non consensit? sed videmus, nil
magis ipsum habuisse cordi,
quam ut converteret peccatores.
Eccur cum diabolis nil habuit
commercii? sed videmus, ipsum
ubivis gentium hos expulisse, &
abrogasse cultum, qui per univer-
sum orbem ipsis deferebatur?
Quisnam fuisset ille, cui non con-
venisset nec cum cælo, nec cum
inferno, nec cum vero Deo, nec
cum diabolis? Et quantam ha-
buisset potentiam, quam nec
Deus omnipotens qui regnat in
cælo, nec omnes falsi Dii, qui re-
gnabant in terra, cohibere potuis-
sent, quin erigeret se in Deum,
quin aboleret falsorum Deorum
cultum, & veri Dei cum lege
mutaret religionem?

Hic noster Judæus irritatus a-
spere respondit nobis: fraudulen-
ta hypocrisis cum arte magica,
quibus additus fuerat, nonne ef-
ficere poterant hæc omnia? facile
externis

Argumenta
evidentia,
quòd Christus
non potuerit
esse malus.

Joan. 8.

Inusitata for-
ma justitiæ
erga Christum
exercita.

Chri-
stus
esset
ius
imus
fo-
cus

externis decipimur apparentius; sed cordium arcana non licet intueri nobis. Sceleste, reposuit illi Ecclesiasticus, ut quid malum iudicas, ubi vides nonnisi bonum? Cum non intuearis arcanum cordis, quis asseruit tibi ipsum malum esse, cum nonnisi omnia bona ex eo videas proficisci; nisi quod malignum cor tuum te impellat ad iudicandum alios iuxta malitiam tuam? sed luculento malitiam tuam confundam argumento, quod obstruet illi os, ipsamque faciet elinguem.

Si Christus
Iesus fuis-
set inimicus
DEI, DEUS
punivisset
ipsum velut
Luciferum.

Quando per impossibile Iesus Christus in fundo cordis sui abscondisset tam profundam malitiae abyssum, quantam exterius exhibuit & produxit bonorum immensitatem; nonne verus cœli Deus, qui rimatur intima cordis, conspexisset id ipsum? an impunem permisisset abire illum? ubi est cunctipotens Monarcha in regno suo, qui videret malignum usurpatorem assumere sibi nomen regis, suam aucupari & occupare auctoritatem, suas immutare leges, & supremo imperare dominio, qui non omnem suam collocaret potentiam ad exterminandum ac proscindendum hunc rebellem? ubi est igitur cunctipotencia Dei? ubi est zelus gloriæ si tantum suum conspexisset inimicum, propriæ suæ divinitatis usurpatorem, absque eo, quod funditus delevisset illum, & sequaces ejus, qui sua in-

torisit fulmina in Luciferum & omnes malos Angelos, præcipientes ipsos agens è vertice cœlorum, in profundum abyssi, ob unicam duntaxat superbam cogitationem? Ecce non referare iussit terram os suum, ut deglutiret Christum IESUM & discipulos ejus, si peiores fuissent Lucifero, & sequacibus ejus, ambitiosè sibi usurpando divinitatem? An ideò, quia non potuit? ergò est impotens: an ideò, quia non voluit? ergò est injustus: si injustus est, vel impotens, non est Deus. Et hæc omnia necessariò evincunt veritatem à me prolatam: Quòd si Iesus Christus non esset verus Messias & proprius Filius Dei, sequeretur nullum omninò esse DEUM.

Sed ut ultimâ quâdam conclusam ratione, quæ maximè movere nos debeat, ô Judæi, cum vos concernat: Nonne arguitis & creditis, quòd si Christus Iesus non fuisset verus Filius Dei, sed magnus ipsius inimicus, & iniquus Divinitatis ipsius usurpator, vos nunquam exantlare potuisset opus magis heroicum, magis sanctum, magis eo gloriosum, quàm execrandum hoc illidere, elidere, obterere, & proterere monstrum? O quam copiosas unica hæc actio, quæ plus habuisset splendoris omnibus, quas omnes simul homines conficere potuissent unquam, benedictiones attraxisset vobis de cœlo? totus mundus excipere

Si Iesus Christus fuisset Dei inimicus, Deus benè dixisset Judæos, quòd occiderint ipsum.

cipere vos plausu, congratulari vobis debuisset: Et verus Deus, cujus tam egregie propugnassetis gloriam, suos exhaurire debuisset thesauros, ut condignâ vos afficeret remuneratione. Ubi jam vestrum ex eo est stipendium, quod suspenderitis & egeritis ipsum in patibulum? Estne hoc, quod paulo post civitas vestra Jerosolyma ab exercitu Romanorum fuerit direpta, devastata, excidio deleta, ac plerique illius incolæ mactati fuerint velut victimæ iræ Dei? Estne hoc, quod templum fuerit dirutum, extincta religio, tota Judaica natio quasi redacta ad nihilum? Estne hoc, quod vindicaverit ita se Deus de inimico suo? vel quod vestras laveritis vos manus in sanguine Filii Dei?

Unde oritur, quod nunquam non ab eo tempore persequatur vos ira Dei, velut Cainos, per universum orbem? Ut quid tam manifestè circumfertis maledictionem cœli jam ultra millenos sexcentos annos, ut quid non vestras exponitis Deo querimonias? Domine, an ita nos accipis ob acceptam à nobis de inimico tuo, quem habuisti in terris, maximo ultionem? an hoc nostrum est præmium de perempto & in furcam acto homine, qui tua aboluit sacrificia, tuamque subvertit religionem, dicens se Deum esse, & temerariè sibi arrogans propriam tuam divinitatem? Estne igitur hæc tota merces de

impensio tibi tam ingenti obsequio?

Sceleratissimi, diceret vobis, condignum id vobis habetis præmium, quod vestras in cruore Filii mei tinxeritis manus. Ultio Dei in nationem vestram nota est nimium, abnuere id non potestis; nimis manifesta est universo mundo, cum nemo ipsam possit ignorare; & ex maximo hoc suppliciorum omnium, quibus Deus unquam afflixit homines, cunctis patet ad oculum, reos vos esse maximi, quod unquam ab hominibus commissum sit criminis. Hoc argumentum fortius vos urget, quam ut arguere possitis illud infirmitatis; plus quam nimium vobis constat illius robor, cum elidat, nec eludere illud possitis. Sed vobis est animus, ubi desperatis hominibus, perire malentibus, quam rogare pro vita. Perite igitur, & vivite, ut, cum velut damnati sitis in hac vita, circumferatis in conspectu totius universi probationem duarum harum evidentium veritatum: Unius, quod Deus sit omnipotens & infinita ratione justus, qui ita ulciscatur mortem Filii sui unigeniti: alterius, quod Jesus Christus verè sit Filius unigenitus Dei vivi, cum omnipotentia brachii sui ita vindicet mortem ipsius.

Non habes, nisi quod exprobes nobis miseras nostras, reponit unus Rabbiorum subiracundus. Sed vos Christiani, nonne
Ee æquè

Terribile supplicium Judæorum est probatio evidens Divinitatis Jesu Christi.

Christi
issee
micius,
enè di
d 201,
ccido
tum.

Sanguis Judæorum & sanguis Christianorum effusus ab iisdem Romanis. æque ac nos experti estis magnitudinem iræ Dei? Si vos dicitis, sanguinem Judæorum à potentia Romanorum Jerosolymis effusum, esse ultionem è cœlo in eos, qui in crucem egerunt Christum Jesum: quàm copiosum sanguinem Christianorum eadem Romanorum effudit potentiâ tum Romæ, tum in universis mundi partibus per trecentos omninò annos? Nonnè majori cum ratione dicere possum, id quandam ex-

titisse vindictam è cœlo in eos, qui hâc injuriâ affecerunt Deum, quòd acceptaverint vestrum Jesum Christum ceu verum Messiam.

Totum ex adverso, reponerat ipsi suaviter Ecclesiasticus; hæc tam cruenta, tamque diuturna Imperatorum idololatrarum persecutio, argumentum est efficacissimum, unde Jesu Christi deducatur & concludatur divinitas. Et ecce quâ ratione!

ARGUMENTUM.

Triumphus Jesu Christi super omnem creatam potentiam, probat ipsum verum esse Messiam & Filium DEI.

ARTICULUS III.

Pulchra differentia inter excidium Judæorum & Martyrium Christianorum.

Quando verum esset, quòd persecutio Imperatorum idololatrarum effudisset plus sanguinis Christiani in universo orbe per trecentos annos, quàm exercitus Romanorum extraxerit è jugulo omnium Judæorum in excidio Jerosolymitano: semper tamen notabilis hæc intercedit differentia, quæ omninò manifesta est, quòd, quando trucidaverunt Judæos, vindicaverint injuriam veri Dei adversus Deicidas, & quando Martyriò affecerunt Christianos vindicaverint injuriam falsorum Deorum suorum, adversus sanctos. Hinc est, quòd unicum bellum paucorum mensium abundè fuerit ad proscindendam in perpetuum totam nationem Judaicam, quæ nonnisi

adhuc trahit tristes cædis & ruinæ hujus reliquias, quin se unquam ex hoc tempore erigere, & in statum pristinum potuerit collocare: pro eo, quòd persecutio ultra trecentos protracta annos, & maximâ, quæ excogitari possit, crudelitate defæciens in Christianos, eorumque religionem adhuc tam debilem, ut nonnisi nasci videretur, aliud nil effecerit, nisi quòd fecerit ipsam augeri, roborari, dilatari, stabiliri ubique locorum, tanta cum potentia & auctoritate, ut tandem obtinuerit & totius mundi possederit imperium.

Sed alia notatu adhuc dignissima occurrit differentia, quæ ciet admirationem, quòd Judæi trucidati fuerint versantes manibus arma, seque ex totis suis viribus defendentes contra potentiam Roma-

Deut. 32.

Judæi occisi
sunt defen-
dentes se ar-
mis, Christiani
occisi velut
agui.

Romanam: nihilominus hi, qui in suis legebant Scripturis: *Quod unicus è suis persecutus mille, & duo fugare decem millia*, dum adhuc erant dilectus populus Dei, defendere non potuerunt nec libertatem suam nec vitam suam, nec bona sua, nec religionem suam, nec templum suum, eò quòd amplius non habuerint Deum exercituum pro se, sed contra se: pro eo, quòd Christiani, cum se nunquam defenderint contra persecutores suos vi armorum, sed more agnorum permiserint se mactari, imò plerique turmatim cucurrerint ad mortem velut ad triumphum, se conservarint, se multiplicarint, suamque solide stabilierint religionem, quæ semper visa est tantò magis florere & extendi, quantò contendebat magis potentia Imperatorum toto orbe dominantium, per decreta mortis, quæ velut fulmina intorquebant & vibrabant Christianos, extinguere ipsam. Quid hoc sibi innuit? quæ major quam illa Imperatorum potestas ipsos conservavit? nisi quòd omnipotens manus veri Dei defenderit adoratores Jesu Christi, velut fideles unigeniti Filii sui servos ac ministros.

Adjicio huic aliud prodigium adeò stupendum, ut omnis intellectus, qui voluerit illud de hæc mente considerare, ex eo futurus sit totus attonitus & extra se abreptus. Nunquam per cuncta sæ-

cula à creatione mundi, nisi duo extiterunt Religionis genera intra homines. Cælum habebat suam, quam sola profitebatur natio Judaica, quæque erat Religio veri Dei. Infernus habebat similiter suam, quam omnes alii in mundo populi amplexabantur, quæque erat Religio falsorum Deorum.

Jesus Christus venit in mundum, in medio sæculorum, qui delevit religionem Judæorum & Paganorum, et non reliquit nisi suam in mundo; quantum prodigium! non convenit nec cum Religione cæli, nec cum illa inferni; sed ex his auctoritate suâ propriâ stabilivit quandam tertiam, in quam resolvit & univit duas alias, nolens amplius in mundo esse, nec Religionem Judæorum, nec illam idololatrarum, sed solam voluit religionem suam extendi per universum orbem. Quantum opus est hoc? quantam oportet esse potentiam, ad exequendum id tanta cum fortitudine, sicut factum est? liquidem, dum pari ratione delevit Religionem cæli, quæ erat illa veri Dei, & religionem inferni, quæ erat illa falsorum Deorum, debuit æquali ratione oppugnari à cælo simul & inferno. Quomodo ergò suam stabilire potuit religionem, reluctantibus cunctis viribus utriusque.

Quis non vider, necessario debuisse habere ipsam omnipotentiam Dei suis consignatam manibus; quòdque, ut religionem cæli mutaret in suam, convenire ipsi debuerit cum illo? Nam quomodo

E c 3

modò

modò omnipotens Deus, qui non permittit, quòd tota falsorum Deorum multitudo, nec omnis inferni potentia destruxerit religionem Judæorum omni, quam per quinquies millenos annos adhibuere, contentione permisisset aboleri illam ab unico duntaxat homine, per annos solummodò tres, quos impendit ad tradendam aliam hominibus religionem? Quomodo convenire hæc possent, nisi verum esset, extitisse hominem illum verum ac proprium Dei Filium; nisi omnipotentiam divini Patris sui suæ habuisset consignatam potestati; nisi habuisset cum ipso eundem animum, eandemque voluntatem; & ut unico dicam verbo, nisi fuisset idem DEUS, qui instituerat olim veram religionem Judæorum?

Probatio evidens, JESUM & hristum esse verum Deum omnipotentem.

Matth. 5. v. 17.

Nonne clarè apparet, quòd unigenitus hic veri Dei Filius eo nomine missus fuerit à Patre suo, ut suam mutaret legem, non destruendo ipsam omninò velut malam, sed reducendo ipsam in meliorem velut imperfectam? Et hoc ipsemet declarare voluit in Evangelio: *Non veni legem solvere, sed adimplere.* Absit quòd religionem Judæorum extinxerit totam, ipsam immutandò in Christianam; sed potius perfecit ipsam, velut veritas perficit figuras; melius stabilivi ipsam, quia ex ipsa fecit religionem quandam æternam, quæ immutabilis & incon-

cussa persistet, ita, ut nec unicus ex ea immutandus sit apex, usque ad consumationem sæculorum. Ecce igitur, quomodo conveniat ipsi cum vero Deo, quando immutat religionem cœli in suam!

Num exin quærendum sit, an habuerit potestatem extirpandi & prorsùs delendi religionem inferni, quæ erat illa falsorum Deorum? Deus omnipotens est, qui ex universo fugavit & expulit orbe innumerabilem falsorum Deorum illum seducentium multitudinem, ita, ut hodierno die non sit amplius in mundo nec religio imperfecta Judæorum, nec falsa religio idololatrarum, sed sola religio Christiana, quam JESUS Christus super ruinas fundavit utriusque, quæque modo dominatur in universa terra. (siquidem secta Mahometi, quæ tam magnam partem mundi occupat, non est religio, uti mox demonstrabo.)

Quando quis mentis compos contiderat hoc prodigium, & desuper discurret sanà cum ratione, quæ ab omni præoccupatione immunis, non quarit nisi juxta æquitatis normam judicare de rebus, ita concludere necesse est. Ecce duas religiones, quæ conservatæ fuerant in mundo à creatione mundi, inter cunctos dispersitæ homines; illam cœli, & illam inferni; unam conservatam ab omnipotentia Dei, quæ infinita est; alteram propugnatam ab omni-

Efficax discursus, probans JESUM Christum verum esse Deum omnipotentem.

bus

bus potestatibus inferni, quæ formidandæ sunt. JESUS CHRISTUS venit abrogaturus utramque & dicit cælo. Non habebis amplius eandem religionem tuam, quam ferè conservasti per quinque millenos annos. Idem dicit inferno: Tu etiam non habebis amplius religionem tuam falsam, quam dilataveras tam longo tempore per universum orbem, ut divinos tibi conciliares honores; instituere mihi mens est quandam tertiam, quæ absorbebit duas alias, & mea erit religio: fecit sic, quod manifestum est, nostrisque patet oculis: quid feras circa hoc judicii?

JESUS CHRISTUS
delevit idololatriam, ergo est verus Deus.

Quando vides, quod fugaverit è mundo idololatriam, & omnem falsorum Deorum cultum, nonne duo exin deduci necesse est? Unum, quod habuerit potestatem divinam, superiorem omnibus dæmonibus, eoquod è fanis suis expulerit ipsas, illorum subverterit altaria, ac divinos ipsis subtraxerit honores, quos hucusque usurpaverant sibi, quamvis hæc omnia ab universo propugnata fuerint inferno, & à sublimissimis potestatibus mundi. Alterum, quod bonitatem habuerit divinam, eoquod ita obstiterit malitiæ dæmonum, & zelum infinitum gloriæ veri Dei; eoquod imposuerit finem

infinitis atrocissimis injuriis, quibus affici poterat ab hominibus, quas tolerabat, dum supremi exhibebantur honores dæmonibus, qui non nisi ipsi soli debebantur.

Et quando vides, quod mutaverit veram religionem Dei in aliam, reducens religionem imperfectam, quam dederat Judæis in religionem aliam perfectiorem, quam dedit Christianis; nonne concludendum est, quod facere non potuerit contra voluntatem veri Dei, & reluctante ipsius potentia? aliàs habere debuisset potentiam superiorem & fortiorem omnipotentia DEI, quod est impossibile. Necesse est igitur ipsum hoc fecisse per voluntatem & per omnipotentiam veri Dei, sicque illum esse verum Deum ipsummet, eoquod id egerit velut omnipotens. Hæc ratione exstructio religionis Christianæ super ruinas religionis utriusque, Judæorum & idololatrarum, quæ dominabantur tot sæculis universo orbi, quod exquisitissimum est opus JESU CHRISTI, cunctis manifestum mortalibus, sola & unica sufficit pro irrefragabili argumento, ipsum verum esse Messiam, proprium Filium Dei, & verum hominem in antiqua lege promissum Salvatorem.

JESUS CHRISTUS
mutavit religionem Judæorum, ergo verus est Messias & Filius Dei.

ARGUMENTUM.

Quod Secta Mahometi plurimum conferat ad probandam Divinitatem Jesu Christi.

ARTICULUS IV.

Adigi quidem possunt dæmones virtute exorcismorum, ut reddant gloriam Christo Jesu; frustra tamen torseris equuleo Judæum; nec enim extorquebis ore illius nisi blasphemias contra ipsum. Hi duo Rabbini, quos lulentis argumentis adducere studuimus ad agnoscendam ipsius divinitatem, non abhorrebant opponere nobis Mahometum, abominandum hoc monstrum, qui congregasse videtur in persona sua, omnes sceditates, quæ humanam conspurcârunt naturam ab Ismaele, à quo creditur suam traxisse originem.

Horrenda est impietas in comparationem adducere Jesum Christum cum Mahometo.

Nunquid inveniantur, dixerunt ipsi, totidem & tanta prodigia in Mahometo, quot & quanta in Christo Jesu? Nonne æquè extenditur, æquè floret ac viget utriusque secta? Uni suum est Evangelium, alteri suus est Alcoranus: Unus suam condidit legem, cui aliquid immiscuit ex lege Dei; alter eadem ratione suam fabricatus est legem. Si vos certos esse creditis de bonitate vestræ religionis, sequendo Christum Jesum, alii eadem certitudine tenent, tenere se rectum iter, suum sequendo Mahometum, vos putatis decipi ipsos, & ipsi vos decipi putant; nihil ergo certi ex neutra

intueor parte: nihilominus admittis ambo, Deum verum dedisse legem suam Moyse, & per hoc agnoscitis, ipsam bonam esse & sanctam. Hanc nos profitemur, & ideo certi sumus, nos solos bonam, quæ in mundo sit, amplexari religionem; alibi non video nisi jurgia & incertitudinem.

Bonus noster Ecclesiasticus, qui vehementer commoveri sentiebat cor suum ex instituta æquiparatione Mahometi cum Jesu Christo, filio sermonis abreptus, & sancto animatus zelo affatur ipsos: O quam manifestè vestram declaratis imbecillitatem, eodumque redacti in angustias, ut in succursum evocetis ipsos Turcas. Ah! itane! tanta est vestra cœcitas, ut non videatis, tantam esse oppositionem inter Christum Jesum & Mahometum, quanta est inter lucem & tenebras? an creditis, tam indignâ, tamque nefandâ comparatione vos obscuraturos gloriam, vel imminuturos excellentiam Christi Jesu? prorsus ex adverso, vos opponitis album nigro, ubi magis quàm unquam ipsorum apparet differentia: Nunquam magis aut meliùs relucet splendor infinitæ sanctitatis Jesu Christi, quàm quando opponitur brutalitati & turpitudini dogmatum Mahometi, cum manifeste-

Magna inter ipsos oppositio.

nifestum omnino fit, unum non studere, nisi quâ ratione immergat homines carni, ut efficiat ipsos bestias; & alterum ex opposito non contendere, nisi quâ ratione attollat animas supra sensus, ut homines vivere faciat velut Angelos corporis expertes.

Mahomet nunquam collinavit ad instituendum aliquam religionem, sed Monarchiam.

Nunquam, ut veritati adstipuler, Mahometo fuit animus instituendi aliquam religionem, quæ collinaret ad honorandum DEum & perficiendum animas, sed ad stabiliendum potentem quandam Monarchiam, cujus possessione longè latèque dominaretur in orbe, Et Jesus Christus econtra nunquam versabat consilia erigendi imperium quoddam temporale, sed sanctam aliquam instituendi religionem, quæ non tenderet, nisi ad honorandum summè DEum, & sanctificandum animas.

Jesus Christus & Mahomet usi sunt medijs omninò contrariis.

Mahomet, cum proposuerit sibi finem, qui est totus naturalis, arripuit media proportionata, quæ naturalia quoque sunt, quæq; in omnibus lenocinantur quidem propensionibus humanis, sed quod spiritale est, quodque at tollere posset animam supra terram, totum destruunt ac convellunt. At Jesus Christus econtrà, cum præfixerit sibi finem prorsus supernaturalem, adhibuit media quoque proportionata, quæ prorsus divina sunt, ad destruendum omne id, quod est corporale, ad oppugnandas inclinationes natu-

rales, & subruendum id omne, quod relinquere ipsis posset vel minimum affectum erga res omnes terrenas. Si Mahomet prosperum assecutus est eventum, magnamque sibi conflavit sectam humanò modò per ea, quæ arripuit media; Christus Jesus ergò non debebat humanò modò auspiciatum obtinere successum, nec sibi acquirere multos sectatores, per ea, quibus est, media, cum hæc illis omninò sint contraria. Sed uterque auspiciatum potitus est eventum; uti constat, per media prorsus opposita, cum nonnisi oppositos sibi fines haberent præfixos.

Mirum non est, si Mahomet viâ naturali comparaverit sibi innumerabilem multitudinem sectatorum, cum omnia, quæ ipsis proposuit, sint ejusmodi, quæ naturales ipsorum demulceant inclinationes; promittit ipsis magnificentiam, potentiam, divitias, honores, voluptates, nec vel unicam interdicit ipsis sensuum voluptatem, sed potiùs spondet paradysum sensuum oblectationibùs resectum, ubi referant omnes, quò sibi faciant satis. Et videre, quòd omnes adhæreant ipsi, nihil completitur prodigii; sed ingens sanè prodigium foret, si ipsi non adhererent.

Ut deduceret suos ad finem sibi propositum, abstulit illis cognitionem omnis alterius boni majoris, quòd sibi imaginari poterant, si

mentis

mentis & animæ invigilarent cultura; & ideo interdixit illis omnia literarum studia; utque in maxima viverent ignorantia, incumbere illos voluit iis omnibus, quæ caderent sub sensus; alios quidem artibus mechanicis & negotiationi ad comparandas divitias; alios armis & bello ad obtinendos honores, potentiam & auctoritatem; quâ ratione omnia aufert menti ac animo, & omnia confert sensibus & corpori; sicque omnis ipsorum contentio, intentio, attentio & attentatio non tendunt nisi ad res externas, & sensibiles. Jam videre, quòd in omnibus his prosperâ utantur sorte, adaucti facultatibus, honoribus, voluptatibus, potentiâ, nihil arguit portentis; sed portentosum, omninò foret, si hæc non acciderent ipsis ad vota.

Tandem, cum probè nôsset se innumerabiles numeraturum instituti sui asseclas, quibus omnibus arrisura esset hæc vivendi ratio sensibus accepta, instruxit ipsos, ut conservarent se vi ac robore armorum, occidendò inimicos suos, invadendò omnia, quibus satis virium non esset resistendi sibi. Et videre, quòd hæc ratione conservati sint, quòd latè suum extenderint imperium, illudque indies adhuc augeant, nihil inusitatum, nihil mirandum est. Alexander & Cæsar, omnésque victores id effecerunt cum Mahomet; & nullus est hominum, qui

id æquè efficere non posset, si easdem in manibus haberet vires.

Sed maximum omninò miraculum est, quòd JESUS CHRISTUS tantam post se trahat multitudinem hominum, omnis conditionis & statûs, non proponendò ipsis nisi res, quæ directè oppugnant inclinationes ipsorum naturales. Quæ promittit illis, sunt humilia-tiones, paupertas, persecutiones, afflictiones, cruces; interdicit ipsis sensuum voluptates, & vult, ut incessanter in suis corporibus circumferant mortificationem; nullam spem illis facit, nisi paradisi cujusdam invisibilis, quò difficilis admodum deducat via, cujus porta arcta sit & angusta, ad cujus ingressum, sicut ipsemet declarat, multi quidem sint vocati, pauci verò admittendi, qui ingenti hæc fruituri sint felicitate. Quâ ratione fieri potuit, ut tanta alliceretur hominum multitudo propositionibus adedò molestis, magisque aptis, ut absterrent omnes, neminem non agerent in fugam? Quis diffitebitur, hoc valdè ingens esse prodigium, cum, humana ratione loquendò, nullum debuisset habere sectatorem.

Ad deducendum suos ad finem sibi propositum non vult, ut cœcò incedant modò, nec prohibet illis instructionem, quâ videant, an benè vel male ipsos deducat; sed potiùs exigit contrarium, ut exquirant & indagent veritatem: ableget ipsos, ut consulant omnes

Scri-

Mahomet aufert omnia animo, & tribuit omnia corpori.

JESUS CHRISTUS aufert omnia corpori & tribuit omnia animo.

Scripturas de se loquentes, ut ex ipsarum edoceantur testimonio, an ipse sit verus in Lege & Prophetis promissus Messias? interdicit ipsis anxiam circa res mundanas sollicitudinem, & vult, ut primum quarant regnum Dei & iustitiam eius, suas deserant divitias, cætera relinquunt omnia, ut magis liberè ambulare possint viam Dei & cœli: hæc ratione aufert omnia corpori, & confert illa animo. Jam dicere, quòd ad eò numerosi hominum cœtus amplexati fuerint illa, à quibus naturatam ingentem concipit horrorem, quòdque turmatim, uti patet, ipsius presserint vestigia; quis abnuet id ingens esse prodigium?

Mahomet obarmat omnes suos, & Jesus Christus omnes suos armis exuit.

Denique cum nondum haberet, nisi duodecim Apostolos & tenuem admodum discipulorum gregem, qui erant velut semen totius suæ Ecclesiæ, quam plantabat in terra, exuit ipsos armis prohibet ipsis possidere argentum, sicque dispergit ipsos per universum orbem, velut agnellos, quos mittit inter lupos, cum addito præcepto, ut macerari se sinant, abs eo, quòd vel minimùm resistant, velut innocentes victimæ. An congruum hoc erat medium ad se conservandum, ad se multiplicandum, ad extendendum latè suam, quam instituebat, religionem. Et nihilominus hujus virtute triumphavit de inferno & de mundo, omnibusque potestatibus se ipsi opponentibus, suum-

que per universum orbem stabilivit imperium. Quis negabit hoc insigne fuisse prodigium, luculenter demonstrans ipsius divinitatem. Quis enim efficere hoc potuit nisi Deus omnipotens.

Omni igitur sanæ menti ad-
In omnibus, quæ Mahomet fecit, nisi naturale est: Et omnia, quæ fecit Jesus, sunt supernaturalia.
 verlatur velle in comparationem adducere cum Mahometo Jesum Christum, sub obtentu, tenere utrumque ingentem sectatorum numerum, qui disperiantur inter se universum quasi mundum; sicut qui comparare vellet cœlum cum inferno, ex eo, quòd duæ hæc sint æternitates, quæ omnes inter se dividant homines. An majorem in mundo invenias oppositionem, quàm illam, quæ observatur in omnibus Jesum Christum inter & Mahometum?

Mahomet erexit imperium abundans & potens divitiis, gloriâ, voluptatibus, auctoritate, quòd conservat se armorum vi ac robore; in omnibus his, nil, nisi naturale invenias. Jesus Christus fundavit Ecclesiam, cujus basis jecit in humilitate, in paupertate, in afflictione, in submissione, quæ per suam se conservat patientiam, in omnibus suis nil nisi, quod divinum est, occurrit.

Mahomet tradit doctrinam, quæ nihil in se constringit, nisi quod naturale est; ipsius cuncta dogmata sunt sensuum lenocinia, effata ipsius Ethica non nisi sunt carnalia, adeoque etiam non nisi idonea ad edocendum homi-

nes bestiarum agere vitam: ipse utrinque tum è veteri, tum è novo Testamento est suffuratus ad compilandum suum Alcoranum; & quod de suo adjecit, deliria & ridiculæ sunt ineptiæ. JESUS CHRISTUS docuit & condidit legem, quæ tota est supernaturalis, effata ipsius sunt prorsus divina, moralia ipsius, dogmata tam sunt pura, tam sublimia, tamque admirabilia, ut qui solerter adimpleret illa, vitam viveret Angelorum.

Mahomet erat homo brutus, nec unquam aliquod in tota vita sua patravit miraculum. JESUS CHRISTUS est Homo-Deus, qui ingentem maximorum miraculorum accumulavit numerum, quorum veritas tam est explorata, ut negari non possit, cum maximi ipsius inimici horum oculati fuerint testes, nec illa potuerint diffiteri.

Mahomet se firmavit trucidandò inimicos suos: JESUS CHRISTUS firmavit se, permittendò ab inimicis suis trucidari suos. Mahomet fecit id, quod quisvis alius

homo facere potest, lucrari nimirum homines lenocinandò ipsorum inclinationibus: JESUS CHRISTUS fecit, quod nullus alius homo facere potest, allicere nimirum, omnes ipsorum inclinationes opprimendò. Denique nihil conspicitur in Mahometo, nec in lege ejus, nec in Secta ipsius, quod non sit vel naturale, vel vitiosum, vel insulsum: Nihil invenitur in Christo JESU, quod non sit ex opposito totum supernaturale, totum divinum; ipsius lex est perfectissima & sublimissima, quæ unquam data fuerit hominibus; & ipsius Ecclesia tam est sancta, tamque pura, ut non sit perfectio homini possibilis quam ipsa vel non præcipiat, vel non suadeat.

Hæc ratione Secta Mahometi mirificè inservit ad probandam Divinitatem JESU CHRISTI, ob summam oppositionem sanctitatis hujus Dei-Hominis, respectu scelerum monstri hujus infernalis; sicut nunquam apparet melius radiosi decor luminis, quam adductus in comparationem cum tenebris.

ARGUMENTUM.

Quòd nemo hominum in terra magis sit certus, quàm Christianus, Religionem suam esse veram.

ARTICULUS V.

Nil tanti nostra refert, quàm scire, an adoremus Deum verum, an veram profiteamur religionem, & securè ambule-

mus in via salutis nostræ? de super Maximi pon-
incurium esse, maximam argue-
ret vel stupiditatem, vel despera-
tionem, eò quòd nil minùs depen-
deat ab hoc, quàm vel felicitas,
vel

vel infelicitas aeterna, qui hoc non aestimat, desperatus est; & qui aestimat, nec tamen laborat, an teneat viam vel felicitis vel infelicitis aeternitatis, creaturarum omnium se demonstrat stupidissimam: nulla enim ex omnibus est, quae non omni contentione ad suum collimat centrum, ubi suam receperit beatitudinem.

Omnes homines, qui naturaliter beati esse desiderant, habere se putant aliquam certitudinem, quod bonam teneant, qua illuc perveniant, viam: sed Christianus de hoc ex omnibus magis est certus: Nam ecce tibi discursum solidum, optimèq; fundatum, quem format secum ipse, quemque nullus praeter ipsum formare potest.

Certum est, quod Auctor, qui dedit mihi esse, sit Deus, quem adorare, cui famulari, quem amare debeo: verum est, me ipsum non cognoscere; probe tamen novi, ipsum producendò me impressisse animam meam certam quandam legem, quae mihi naturalis est, quam ignorare non possum, quam nemo me docuit, quamque nemo eruere mihi potest ex animo. Quæro igitur ipsum agnoscere, ut ipsi adhæream; & hæc lex, quam impressit animam meam, servit mihi ceu facula ad me deducendum: aspicio quidem inter omnes mundi nationes leges plurimas & religiones diversas; sed probe novi ex omnibus non nisi unicam esse veram, quam ample-

cti debeam; & non nisi unicum me habere medium cognoscendi illam, quod me non possit fallere. Illa, cui melius convenit cum lege, quam cordi meo circumfero insculptam à manu illius, qui mihi dedit esse, mihi est amplectenda; in hoc decipere me non possum.

Apprehendo igitur manibus legem Christi Jesu, illamque attentè considerans confero cum lege, quae mihi naturalis est & congenita, & illas invenio tam similes inter se, ut dubitare non valeam, quin is, qui fecit unam, fecerit & alteram: impossibile igitur mihi est, me falli profitendò hanc religionem, cum proprio meo noverim experimento, hanc esse ejus, qui esse mihi dedit, religionem. Hoc est, quod dicere voluit Tertullianus, quod omnis homo naturaliter Christianus sit; id est, quod portet secum congenitam quandam facem, quae est hæc lex omnium hominum inscripta cordi, quae deducat ipsum ad eligendam religionem Christianam præ cunctis aliis, velut magis conformem lumini naturali conscientiae suae. Et hoc est verum illud lumen, de quo loquitur S. Joannes, quod illuminat omnem hominem, qui venit in hunc mundum; quia afferimus nobiscum omnes eandem hanc facem, dum egredimur è sinu matrum nostrarum, & mundum ingredimur: *Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.*

Impossibile est hominem falli; profitendò religionem Christianam.

Tertullianus.

Joan. 1.

F f 2

Novi

Discursus evidens, qui afferat consolationem Christiano.

pon-
bis
et re-

Lex naturalis non est, nisi Lex Christiana perfecta & exculta.

Novi probè, verba sancti Joannis litteraliter intelligenda esse de Christo Jesu, qui ipsemet dixit, se esse lucem mundi; & hoc excellenter impletur, cum ipse sit lumen divinum, quod venit, ut illuminet lumen nostrum naturale. Lex admirabilis, quam attulit nobis è cælo, quasi aliud non facit, nisi quod denuò designet nobis lineamenta legis nostræ naturalis, quæ quasi deleta erant in anima nostra per tenebras peccati; ipsa illustrat, quod erat intricatum immoderatione passionum; ipsa magis distinctè me docet, quod jam noveram confusè; ipsa perficit imaginem similitudinis Dei, cujus jam rudem apportaveram delineationem, egressus è sinu matris meæ. Haud difficulter igitur agnosco legem Christianam pro religione mea, quam primùm apparet mihi, seque meis exhibet oculis, amplector illam cum gaudio, ipsique dico: Tu eadem ipsa es, quam interius gerebam absconditam, & jam mihi exterius appareas. Ecce tibi id, quod cor meum volebat dicere, non video ante oculos meos, nisi id, quod gerebam in fundo cordis & animæ meæ.

Omnis homo nascitur Christianus ruditer delineatus.

Affirmari securè potest, omnem hominem, qui nascitur in mundum, esse Christianum ruditer delineatum, nihilque facilius esse, quàm facere ex ipso Christianum perfectum. Nam si mox instrueretur, antequam aliquo

imbutus esset errore, tam facile admitteret religionem Christianam in animam suam, sicut corpus ipsius naturaliter fugit lac ex uberibus matris suæ, eò quod sentiret optimè, aliud non fieri, nisi quod ipsi clarius explicaretur id, quod implicatum & involutum jam gerebat naturaliter in fundo cordis sui: nolo dicere, ipsum naturaliter habere fidem; novi enim hanc esse virtutem infusam & supernaturalem; sed dico, quod nihil haberet oppositionis ad recipiendam doctrinam, quam fides docet, eò quod hæc maximam habeat convenientiam cum principiis luminis sui naturalis.

Narraverunt mihi iniqui fabulationes, dicebat olim sanctus Rex David, sed non ut Lex tua. Quæcunque alia mihi proponatur doctrina, non sentit hanc sympathiam animus meus, quam sentit, dum tua proponitur illo; cor meum non recipit illam ea cum complacentia, illa cum benevolentia, quæ tua recipit mandata; & anima mea non gustat in illa hanc suavitatem, quæ tranquillitatem obtineat & consolationem: in vanum cæteros omnes audio discursus; nil ejusmodi hic invenio, quod experior in lege tua; degusto ipsam certâ quâdam ratione, quæ certum me reddat, me non decipi, ipsamque verè esse vitam animæ meæ.

O quàm verum est, infinitam quasi differentiam esse inter legem

psal. 118.

Lex Evangelica infinita ratione nobilior cunctis aliis legibus

gem sancti Evangelii, & omnes alias leges, unquam hominibus datas. Nam aliquæ manifestè ad-versantur sanæ rationi, velut illæ tot nationum idololatrarum, quæ firmant & approbant crimina, quæ adorant divinitates infames, quæque nonnisi vanis imaginationibus replent animum: aliæ deprimunt & rectæ rationi inurunt maculam, dum illam instituunt nonnisi vivere pro corpore bestiarum more, sicut Lex Mahometi, quæ tota quanta carnem sapit: aliæ constringebant animam in statu admodum rudi, inculto, & imperfectissimo, uti lex veteris Testamenti, quæ nonnisi figuras dabat, & nonnisi in externis consistebat cæremoniis.

Sed doctrina Evangelii tantæ est sanctitatis, ut non tantum condemnet omnia peccata etiam minima; sed nec unicam sufferat ac tolleret imperfectionem voluntariam: tantæ est puritatis, tamque divina, ut non solum non dirigat animam ad vivendum pro nutu & arbitrio corporis, sed potius oppugnet omnes sensuum inclinationes, & attollere contendat homines ad vivendum vitam plus quam Angelicam & prorsus cælestem. Illa tantæ sublimitatis est in suis luminibus, ut tales nobis manifestet & detegat veritates, quæ naturaliter subire nunquam possent mentes hominum. Tandem tam excelsa est & elevata supra naturam in sensibus suis & af-

fectibus, quos nobis inspirat, in operibus & exercitiis, quæ nobis proponit, ut necessario attollere nos debeat supra nosmetipsos, nobisque suppeditat auxilium gentiæ supernaturalis & prorsus divinæ, ad conferendas nobis vires adimplendi id, quod nobis præcipit.

Totum percurrere mundum, quantum volueris, indaga; & vide, an inventurus sis aliam legem, quæ vel parum accedat ad eximiam perfectionem illius, quam edocuit nos Christus JESUS examina reliquorum hominum, cuiusque fuerint religionis, mores ac vitam; an inventas unicum solum, qui vel à longè attingat sanctitatem perfecti Christiani? Dico plus. Imaginare tibi aliam quamcunque vitæ excellentioris rationem, vel statum quemcunque magis perfectum illò, ad quem aspirare nos jubet; & videbis, an ejusdem solummodò eformare tibi poteris vel levem idæam. O DEUS! quanta securitas Christiano profitenti legem hanc sanctam, tam puram, tam sublimem, tamque perfectam! & quantum illi gaudium, dum dicere potest: Certus sum ob conformitatem, quam conspicio manifestam inter legem hanc divinam & naturalem, quam ipsemet Creator meus insculpsit cordi meo, quòd illam profitendo adorem eum, serviam illi, qui creavit me: & consequenter solatio mihi

Quanta differentia inter vitam Christiani, & cæterorum hominum.

est, firmam ac indubiam mihi esse certitudinem, quod profitear solam veram religionem, quæ sit in mundo, & ambulem absque satisfactione rectam salutis meæ viam: certitudinem hanc cæteri homines habere non possunt, sicut Christianus.

Verus Christianus tantam habet certitudinem circa veritatem religionis suæ, ut dubitare de illa non possit.

Sed totum hoc, quod dixi, nihil est respectu infallibilis illius certitudinis, quam recipiunt animæ, quæ verè cognoscunt Christum Jesum, quando placuerit ipsi esse lumen illorum, quando se illis manifestat in arcano & abdito cordis sui, quando ostendit illis pulchritudinem veritatum à se edoctrarum, quando dogmatum suorum propinat illis dulcorem & excellentiam; & tandem quando regnum suum erigit in corde ipsorum, & divinus suus Spiritus ibi gubernat, imperat, & absolutum ipsius obtinet dominium. Tunc enim anima aspicit veritates, quæ sibi tam inutilitæ, tamque admirabiles videntur, ut rapiatur ab ipsis extra se, & tota maneat attonita; sublatam se tunc cernit in luminum divinorum regionem, in qua probe videt quod seipsam non poterit collocare, & in qua tam firmam recipit certitudinem, spectare se ad Deum, & Deum ad se, ut Beati, qui vident ipsum in cælo clare, quasi certiores non sint, quod possideant ipsum per gloriam, quam certa est ipsa, quod possideat illum per gratiam: di-

ceres, ipsam amplius non indigere fide, tantam habet evidentiam & certitudinem de hac veritate.

O Jesu, quam pretiosus es thesaurus animæ te possidenti! ô Jesu, quam radiosus & splendidus appares Sol animæ te possidenti! Sed nemo cognoscit te bene, nisi cui dignatus fueris temetipsum manifestare. Si cæcus forem, incassum mihi fieret sermo de pulchritudine solis & luminis; integro namque anno ipsum usurpans auribus, nihil fermè haurirem de eo cognitionis: sed si Deus aperiret mihi oculos, & ego versùs solem vibrarem eos, melius is mihi se ostenderet in momento per radiorum suorum minimum, quam omnes homines mundi simul, omni discursu suo mihi ostendere potuissent.

Eheu! invanum contendimus cognoscere te, ô divine Jesu! incassum millenos impendimus conatus ad comprehendendum aliquid de excellentiis tuis! Omnes nostræ meditationes, & omnes nostri discursus, quasi nihil illarum ostendent nobis. Sed tu ipse, ô splendide Sol æternitatis, in momento ostendere & manifestare te potes animæ, ratione quâdam, quâ demulceatur, quâ oblectetur summè, sed quam aliis explanare non possit: degustat illam, & manet in pace, tantâ cum dulcedinis & gaudii abundantia, ut præferat ipsam omnibus mundi sceptris & solis.

AA

Non possumus cognoscere Jesum Christum nisi ipsemet nos illustret divino lumine suo.

An ergò nunquam, ô mi JESU! agnoscam te! Admiror in parvo hoc opere ostendere te aliis; sed quomodo hoc faciam tam parum ipsemet cognoscens te? Ah cognoscam te, ô mi amabilissime JESU! an nunquam tam ero aspiciatus, ut aspiciam aliquid ineffabilis pulchritudinis tuæ? ô quam mallet unico duntaxat instanti videre te, quam omnes mundi pulchritudines totâ vitâ

meâ! *Ostende faciem tuam, & salvi erimus.* Psalm. 79. v. 4. Sed prærogativa hæc est, quam non largiris nisi animabus, quæ se illâ reddiderunt aliquâ ratione dignas diurnâ perseverantiâ in te quærendô, tibi vacandô, tibi famulandô, teque amandô. Prosequar igitur loqui de te, teque considerare in omni statu tuo. Hic exordior à Nativitate tua.

CONSULTATIO VII.

De Ingressu JESU CHRISTI in mundum, qui abjectus quidem videtur, sed clarè ostendit ipsius Divinitatem.

Rigor hyemis,

Tempus Adventûs appropinquebat, & longos jam progressus fecerat hyemis, quamvis nonnisi parvis accesserit diebûs. Probè vidimus, impedire nos voluisse ipsam à proseguendo nostro itinere, eoquòd unicâ nocte nobis omnes subtraxerit vias, abscondendo illas sub ingenti tapete candido, quem intraverat & extenderat super universum orbem. Incidit bono nostro Ecclesiastico cogitatio, magnum id esse linteum, quod præparatum ipse servabat ad sepeliendos omnes homines, quos occidendi frigore ardebat desiderio. Et certè vidimus optimè, id ipsam voluisse universo mundo: siquidem inusitatâ crudelita-

te, quam indiscriminatim exercebat in omnes, non parcendô etiam innocentissimis, ipsos omnes tenebat captivos in propriis suis ædibus, ubi obstringebat ipsos cunctis Ergastulariis esse fideliores, in servandis nunquam non januis & fenestris suis probè clausis, arctè firmatis.

Si invenerat quenquam tantæ temeritatis, ut egredi indè præsumperit se invitâ, protinùs involavit in corpus ejus, tanto excipiens illud cum rigore, tamque malè habens, ut tremore concusserit generosissimum quemque, ita, ut illicò cogeret ipsum reverti in suum carcerem, quò totus redibat pallidus, affirmans, se esse magis, quàm semi-mortuum.

Ut